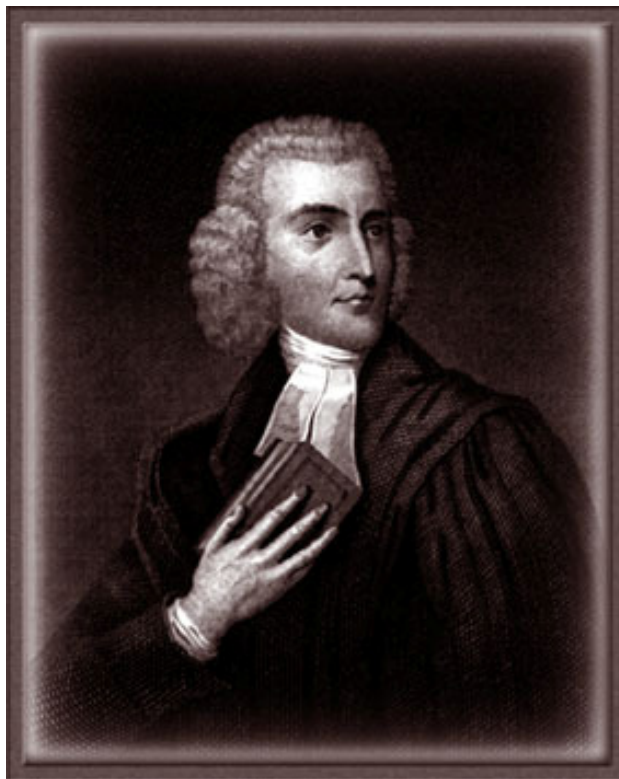

ZEDIG ONDERZOEK OF DE WEDERGEBOORTE
OF DE RECHTVAARDIGMAKING VOORGAAT
EN
ONDERZOEK NAAR DE NATUUR VAN GODS DAAD VAN
RECHTVAARDIGEN

door

THOMAS HALYBURTON

Bedienaar van het heilig evangelie te Ceres,
daarna professor in de Heilige Godgeleerdheid
aan de Universiteit te Sint Andrews - Schotland

VOORWOORD VAN DE VERTALER

Van de Weleerwaarde heer Thomas Halyburton zijn tot nu toe drie werkjes in het licht gegeven. "Zijn leven en bekering" in het jaar 1745. "Het groot aanbelang der zaligheid" in 1747. "De zondaar verheugd in Gods heiligdom," zijnde 10 leerredenen, in 1763. Dit laatste werkje is kort geleden opnieuw uitgegeven overeenkomstig de eerste uitgave.

Het eerste werkje geeft een volledig verslag van zijn leven. Thomas Halyburton werd de 25^e december 1674 te Duplin, bij Aberdalgy, in Schotland geboren, en overleed den 23^e september 1712 te St. Andrews, waar hij de plaats van Professor in de Heilige Godgeleerdheid aan de Hogeschool bekleedde. Het is daarom onnodig hierover iets te schrijven.

Hugh Kennedy, die eens voorrede schreef in "Het groot aanbelang der zaligheid," prijst hem als "een groot en Godzalig man, die *Christus de gekruisigde* predikte als onze enige wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing, en wiens ganse oogmerk was arme zondaren te overtuigen hoe volstrekt noodzakelijk het voor hen was, om aan de grote Zaligmaker deel te verkrijgen, opdat zij met vurige geneigdheden tot Hem zouden komen en uit Zijn volheid ontvangen genade voor genade."

Halyburton schreef nog een uitgebreide verhandeling over "De natuurlijke godsdienst ongenoegzaam, en de geopenbaarde noodzakelijk tot 's mensen gelukzaligheid in zijnen tegenwoordige staat." Verder, "Een verhandeling over de natuur des geloofs, of, de grond waarop het geloof de Schriften toestemt."

Tenslotte, *twee korte verhandelingen over de rechtvaardigmaking*, en twee preken over 2 Kor. 4: 16, 17 en 18, welke ik vertaalde en hierbij de lezer aanbied. {Alleen de twee korte verhandelingen zijn beschikbaar}

Is over het algemeen in deze dagen de onkunde groot van de voornaamste waarheden van de Christelijke godsdienst, zoals die nodig zijn gekend te worden tot zaligheid, niet het minst is dit het geval met *het leerstuk van de rechtvaardigmaking*. Deze onkunde vindt men niet alleen onder de grootste menigte belijders, die vreemdelingen zijn van de kracht der waarheid, natuurlijke mensen, die niet verstaan de dingen die des Geestes Gods zijn; maar zelfs onder Gods kinderen van wie men betere dingen zou mogen verwachten.

Van waar anders toch komt die verkeerde opvatting, dat men van kinderen Gods, die de verzekering des geloofs missen, doch verder min of meer duidelijk verslag kunnen geven hoe zij van hun verloren staat overtuigd zijn, en Christus hun door de verlichting des Geestes ontdekt is als de enige Naam door welke zondaren zalig worden, en Hij zich bij dat licht zodanig in hen heeft geopenbaard als Hij het niet aan de wereld doet; waarop zij zich met hun ganse hart voor de tijd en de eeuwigheid aan Hem hebben weggegeven, om door Zijn genade niet langer zichzelf maar Gode te leven; waardoor zij duidelijke blijken dragen, dat zij uit de duisternis geroepen zijn tot Gods wonderbaar licht, en door de Geest Gods zijn wedergeboren; en dan ook dienovereenkomstig door Gods volk in hun genadestaat worden erkend, en als

kinderen Gods worden beschouwd en bemind, doch tegelijkertijd worden aangemerkt *als niet gerechtvaardigd. Alsof iemand, die niet gerechtvaardigd is, zalig zou kunnen worden.*

Bij velen heerst deze *schromelijke misvatting*, die, dunkt mij, geen andere oorzaak kan hebben dan ene begripsverwarring ten opzichte van de rechtvaardigmaking in het hof des hemels, en de openbaring of kennisgeving daarvan in de consciëntie van de gerechtvaardigde zondaar door de Heilige Geest, die het geloof werkt waardoor hij de verzekering ontvangt, dat hij gerechtvaardigd is, en dat hem al zijn zonden om Christus' wille vergeven zijn.

Doch ik zal mij hierover niet uitbreiden. Moge de nauwkeurige lezing en ernstige overdenking van dit boekje bijdragen tot verheldering van veler bevattning van dit gewichtig leerstuk.

Ook de beide predikatiën zullen Gods kinderen tot stichting verstrekken.

Die de reeds vertaalde werken van Halyburton kent en verstaat zal toestemmen, dat een verdere aanprijzing onnodig is, daar die getuigenis geven van een persoonlijke Godsvrucht, goddelijke wijsheid in de Schriften en de daarin geopenbaarde weg der zaligheid, en een tedere en getrouwe behandeling van de personen tot wie hij predikte, onder een diep en levendig besef van het gewicht van het ambt, waartoe de Heere hem had bekwaam gemaakt.

Schenke de Heere genadiglijk Zijn zegen over dit werkje, is de wens en bede van de vertaler.

C. B. van Woerden

ZEIST, 1 april 1929.

Een zedig onderzoek of in de orde der natuur de wedergeboorte voorgaat, dan wel de rechtvaardigmaking.

HOOFDSTUK I

Het geschilpunt vastgesteld.

De vraag is of rechtvaardigmaking, hetwelk vrijspraak van schuld, vergeving van zonde, en genadige aanneming van onze personen omvat, in orde der natuur voorafgaat aan de vernieuwing van onze natuur door de Geest van Christus, de inplanting van bovennatuurlijke hebbelijkheden van genade, een beginsel van leven, of het nieuwe schepsel? Of, anderzijds: worden uitverkoren zondaren eerst vernieuwd, wedergeboren en van een beginsel van leven voorzien, dat, door de invloed van de geest des levens opgewekt, Christus in de aanbieding van het Evangelie aanneemt, waarop de rechtvaardigmaking op datzelfde ogenblik volgt, maar in orde der natuur als daaruit voortvloeiende?

HOOFDSTUK II

Moelijkheden aan beide zijden vastgesteld.

§ I. Indien gezegd wordt dat de wedergeboorte voorafgaat, dan doen zich de volgende moeilijkheden voor:

- (1) Hoe is het met de wijsheid en rechtvaardigheid van God bestaanbaar Zijn beeld mee te delen aan een zondaar, die nog onder de vloek ligt? Dit heeft betrekking op Gods handeling en schijnt hem een ongerijmdheid toe te schrijven.
- (2) Hoe is het te bevatten, dat een ziel, die nog onder de toorn en vloek ligt, met het beeld van God wordt begiftigd? Dit schijnt onbestaanbaar te zijn, wanneer wij letten op de dingen zelf, en op die orde, tot welke hun natuur heenleidt.
- (3) Maakt dit niet, dat het voorwerp van de rechtvaardigmaking een heilige vernieuwde heilige is, en niet een goddeloze zondaar, volgens Rom. 4 : 5?
- (4) Hoe kan de ziel geestelijk leven deelachtig zijn voor haar vereniging met Christus, de fontein van het leven? De vereniging geschiedt door het geloof, waardoor wij tot Christus komen om het leven; maar dit maakt het onnodig, omdat wij reeds leven hebben voor de vereniging.
- (5) Maakt dit niet, dat de schenking van de Geest voorafgaat aan de vereniging en het geloof? Terwijl wij toch de Geest ontvangen door het geloof (Gal. 3 : 14)
- (6) Veronderstelt dit niet, dat het hart gereinigd wordt voordat er geloof is, terwijl het toch gereinigd wordt door het geloof? (Hand. 15 : 9)
- (7) Wordt niet het nieuwe schepsel wedergeboren door het "onvergankelijk zaad des Woords"? Nu, kan het Woord op een andere wijze werken dan door tussenkomst van het geloof, dat het aanneemt?

§ II. Indien men anderzijds zegt, dat de rechtvaardigmaking voorafgaat, zijn de moeilijkheden vele, waarbij ik niet behoef stil te staan om die in den brede te herhalen; alleen:

- (1) Hoe zal dit overeenstemmen met de leer van de Gereformeerde kerken en godgeleerden, die eenstemmig het tegendeel leren? En hoe stemt dit overeen met onze belijdenis en Catechismus, die wij ondertekenen en toestemmen, in het bijzonder waar zij handelen over de krachtvolle roeping?
- (2) Hoe kunnen wij ons de daden van het leven voorstellen, waar geen blijvend beginsel is, waaruit zij moeten voortvloeien? De geloofsdaden zonder de geest van het geloof?
- (3) Hoe kunnen wij verstaan, dat een onvernieuwde ziel het voorwerp is van deze edelste daad, het geloof, dat met Christus verenigt en waardoor wij gerechtvaardigd worden (ik spreek daarover voorwerpelijik en zoals het deel doet hebben aan Hem en Zijn weldaden)?
- (4) Aangezien er veel werkingen in al de vermogens zijn ingesloten in het rechtvaardigend geloof, kan men vragen hoe het te verstaan is, dat de ganse

ziel in al haar vermogens, voordat zij vernieuwd is, zo eensgezind en éénvormig naar de Heere uitgaat, en de getuigenis aangaande Hem toestemt, Hem kiest, goedkeurt en op Hem vertrouwt?

- (5) Kan de beste van de vruchten worden voortgebracht zonder wortel? Ik zou over deze en vele dergelijke moeilijkheden, die over het algemeen bekend genoeg zijn en aangevoerd worden, kunnen uitweiden; maar ik acht dit onnodig. Deze kunnen als proef dienen.

HOOFDSTUK III

Een ontwerp van beginselen, die als bewijzen worden aangevoerd van het algemeen aangenomen gevoelen, namelijk dat (hoewel men van alle zijden daarin overeenkomt, dat het op een en dezelfde tijd geschiedt), nochtans in orde der natuur de wedergeboorte aan de rechtvaardigmaking voorafgaat.

Bewijsvoering.

§ I. Daar er een ONTWERP opgenomen is in het besluit van God om uitverkoren zondaren, tot prijs der genade, door Jezus Christus zalig te maken, werden zij in het verbond der verlossing aan de Zoon gegeven. De wet der werken was door een oppermachtige handeling verzacht, niet slechts wat de verplichting betreft, maar in zover als zij betrekking had op de mens zelf, als het onderwerp van de verplichting tot doen of lijden; noch was de wet op zichzelf verzacht, zoals zij de mens, ook de uitverkorene zondaren, verplichtte te doen of te gehoorzamen, maar in zover zij hen verplichtte te gehoorzamen tot vrijstelling van de vloek, en tot een recht op het leven. Hij, aan wie de uitverkoren zondaren aldus waren gegeven, doordat Zijn Vader Hem daartoe had bestemd en Hijzelf Zijn toestemming had gegeven, was de Plaatsbekleder van uitverkoren zondaren geworden en kwam daardoor in hun plaats onder de verplichting, om de eisen van de wet te vervullen in hetgeen ze van hen eiste, en kreeg Hij recht op de beloofde zegeningen; of kort gezegd: Hij werd verplicht haar eisen te vervullen, daar het een verbond was in hun plaats. Bovendien nam Hij op Zich, als Middelaar, volkomen verlossing, en alles wat daartoe noodzakelijk behoorde, voor hen te verwerven, door de prijs van Zijn bloed.

Gevolgtrekking. Mijn doel vereist niet, dat ik de voorgaande waarheden, die over het algemeen onder de rechtzinnigen worden erkend, nauwkeurig vaststel; ik merk alleen op, dat uit dit alles (nl. het voornemen des Vaders; Zijn geven van uitverkoren zondaren aan Christus; het stellen van Hem in hun plaats, en het aannemen daarvan door de Zoon), enige betrekking tussen Hem en hen voortvloeit, die even gepast door de naam van een vereniging kan worden aangewezen, als door enig ander woord of enige andere naam die ik ken, om het daardoor aan te wijzen. Het is een uitgemaakte zaak, dat dit niet die volkomen, verborgen vereniging is, waardoor wij werkelijk in Hem geënt worden als takken in de boom; of dit een wettelijke of federale, fundamentele of fonteinvereniging genaamd wordt, zoals onze godgeleerden het verschillend noemen, daar bekommer ik mij niet om. Maar het is zeker, dat er zo'n betrekking is, en dat het de bron of fontein is van alle volgende voordelen voor de uitverkorenen.

§ II. Deze verzachting van de wet, wat betreft het oorspronkelijk onderwerp van haar verplichting, in zover die de voorwaarde van het verbond der werken was; de plaatsbekleding van Christus, en Zijn vrijwillige onderwerping aan die verplichting enz., alle in het voornemen Gods en in de onderhandelingen tussen de Vader en de Zoon, in het verbond der verlossing, uitdrukkelijk en rechtstreeks ontworpen zijnde voor hen, die van de Vader gegeven waren, volgt het duidelijk, dat er, onmiddellijk op

het opbrengen van de geëiste voldoening door Christus, Zijn betalen van de prijs, of Zijn verbintenis (want die is gelijkwaardig, omdat de Ondernemer niet kon noch zou falen), een recht op ontheffing van de vloek, en op al de voordelen of weldaden van Zijn verwerving, uit voortvloeide. Dit recht is niet wat de rechtsgeleerden *Jus in Re* (absoluut recht) maar wat zij *Jus ad Rem* (een relatief recht) noemen. Het kan meer eigenlijk worden gezegd, dat er een recht voor hen is, dan dat zij er recht op hebben, aangezien zij er niet van af weten; zij kunnen er niet mee werken, noch is het werkelijk op hun persoon overgegaan. Nochtans is het recht bij God, dat degenen voor wie de rechtvaardigheid voldaan, de prijs betaald, de verlossing verworven is enz., op de overeengekomen tijd in het dadelijk bezit van deze voorrechten worden gesteld. Het nut hiervan zal ter rechter tijd blijken.

De grond van deze bewering ligt in deze duidelijke waarheid van de Schrift, namelijk: Dat hoewel het einddoel van alles de heerlijkheid van de aanbiddelijke Drieëenheid is, nochtans het voornaamste, ondergeschikte, eigenlijke en onmiddellijke doel van de Vader en de Zoon in de onderneming, de vertoning van Christus in het vlees, Zijn gehoorzaamheid en Zijn dood, onder alle overwegingen daarvan, als een voldoening, verzoening, prijs en rantsoen, niet was, om vrijheid voor de Vader te verkrijgen, die te schenken, zonder krenking van Zijn rechtvaardigheid; of een recht voor de Zoon op de verlossing en de weldaden, die daaraan verbonden zijn, opdat Hij die zou kunnen schenken aan wie en op zulke voorwaarden als Hij gepast achtte; maar de zaligheid van zondaren en de verlossing van personen. Dit alles bijeengenomen sluit niet alleen een verwijderde betrekking op zondaren in, maar de zaligheid van zondaren bedoeld zijnde, doelde de bestemming van Christus tot het werk van de verlossing, enz., Zijn gehele Middelaarsambt, en hetgeen Hij op Zich nam en de uitvoering daarvan, in de eerste plaats op de zaligheid van zondaren. Het was niet om door smeking onvoorwaardelijk de gevolgen te verkrijgen, maar het was de zaligheid van verloren zondaren, die in de eerste plaats beoogd werd. Dit is duidelijk uit de overweging dat de ganse Middelaarsbediening van Christus ingevolge het voornemen van God, met betrekking tot de zaligheid van zondaren was. De Schrift spreekt niet van de onvoorwaardelijke verschaffing van deze dingen, maar zij sluit altijd een rechtstreekse betrekking tot zondaren in, tot hun persoonlijk voordeel. De Vader zond - de Zoon kwam om "zalig te maken wat verloren was - onze zonden werden op Hem gelegd. Hij "is een vloek geworden voor ons, opdat wij zouden worden rechtvaardigheids Gods in Hem". Hij is gemaakt "tot een Heere over doden en levenden", of, wat hetzelfde is: "Hem is macht gegeven over alle vlees, opdat Hij het eeuwige leven zou kunnen geven aan zovelen als Hem van de Vader waren gegeven". In één woord, omdat zij, wie zij ook waren voor wie Christus is gestorven, waarover wij nu niet twisten, in het voornemen besloten zijn, en alles voor hen is, met een rechtstreeks opzicht op hun voordeel, moet er een recht voor hen uit voortvloeien. Dit wordt tegengestaan door hen, die de algemene genade leren, omdat 't het fundament van hun gehele gebouw ondermijnt, namelijk: dat het gevolg, waarin de dood van Christus, als een voldoening, rantsoen of prijs eindigde, de verwerving of het door smeken kunnen verkrijgen van de zaken was, en niet, dat mensen er voordeel van zouden hebben door

de toepassing daarvan. Maar dit moet ons niet doen loslaten, wat de ganse inhoud van de Schrift eenparig getuigt. De beschuldiging van Antinomianisme zal door de volgende stelling worden beantwoord.

§ III. Vergeving, kwijtschelding van schuld, en al die zaligmakende zegeningen, heeft Christus verworven *sub termino*, (zonder omgrenzing) dat is: Het was overeengekomen in het verdrag waarbij Christus als Borg en Middelaar was aange- steld, dat die zegeningen werkelijk aan een ieder van hen zouden worden geschonken voor wie zij achtereenvolgens in hun onderscheiden geslachten bestemd waren, in de tijd en volgens de orde door God tevoren bepaald tot prijs der heerlijkheid Zijner genade.

Gevolgtrekking. Wij zien hieruit, dat de uitverkorenen geen aanspraak kunnen maken op iets krachtens de voldoening of verwerving van Christus, dan in de overeen- gekomen tijd en orde, en daarom zijn zij, tot die tijd toe, in zichzelf niet in een betere toestand dan anderen.

Gevolgtrekking. Hieruit zien wij ook de ware reden waarom zij, voor wie voldoening gegeven, een rantsoen betaald is, enz., niet zowel als anderen onder de vloek en toorn van God blijven. Het is niet omdat Christus het *idem, hetzelfde* in waarde of soort heeft betaald dat zondaren schuldig waren, gelijk Baxter met zoveel warmte veronderstelt; maar de werkelijke reden is, waar al deze voorrechten beraamd en aangebracht zijn door een overeenstemming tussen de Vader en de Zoon, buiten medeweten of zonder enige raadgeving, verrichting of toestemming van de zondaar, dat het ook het recht is van Hen, Die dit alles hebben aangebracht, en wel het beste recht, om de goede dingen, die ontworpen zijn, uit te delen, op de tijd wanneer en volgens de orde welke Hun behaagde, hetwelk dienovereenkomstig in het verbond der verlossing alles was vastgesteld wat de orde en de tijd betreft.

§ IV. Christus Jezus, de Middelaar, werd onmiddellijk op de verrichting van hetgeen van Hem geëist was, ten volle ontslagen, in zover Hij het aan Zichzelf verplicht was, en aan Hem, als de door de Vader aangewezen Gevolmachtigde, en het Hoofd van hen, die Hem waren gegeven, voor wie Hij Zijn ziel tot een rantsoen heeft gegeven. Het bestuur over dat recht, dat Hij met Zijn bloed voor hen heeft verworven en daardoor ook voor hen heeft bevestigd, en dat, tot de tijd van hun werkelijke inbezitstelling, is in de hand van de rechtvaardigheid en getrouwheid van God gesteld; het bestuur over dit recht, hun ten goede, was, zeg ik, Hem geheel opgedragen, en Hem was op de wederzijdse voorwaarden toegang verleend om het te verzoeken, er aanspraak op te maken, en te eisen, dat de voorrechten zouden worden uitgedeeld, de personen in bezit gesteld zouden worden van het werkelijk recht daarop, in de overeengekomen orde en ter bestemder tijd om de aanspraak te doen gelden en dit te verzoeken uit de hand van de rechtvaardigheid en getrouwheid van God; dit is het doel van Zijn voorbidding, of Zijn verschijnen in het heiligdom met Zijn eigen bloed, hetwelk de grond is van Zijn aanspraak. Dit Hem toevertrouwde werk voert Hij getrouw uit. De getrouwe Voorspraak faalt nooit om ter rechter tijd Zijn eis in te stellen.

Gevolgtrekking. Hoewel het ontslag van onze schuld aan onze Borg niet eigenlijk en strikt genomen onze rechtvaardigmaking is, toch noemen onze godgeleerden Charnock, Witsius, enz., het niet ongepast *onze fundamentele of algemene rechtvaardigmaking*, (of: het fundament van onze rechtvaardigmaking) omdat Hij voor ons leed en het rantsoen betaalde, en deze offerande offerde. Het recht en de voorrechten, die Hij door Zijn dood heeft verworven en bevestigd, waren voor ons. De maatregelen die genomen zijn voor de overdracht van dit recht en deze voorrechten gaan ons aan, en de overbrenging van het recht en het bezit is hierdoor volstrekt verzekerd, hoewel wij intussen in onszelf als tevoren zijn, totdat de overeengekomen tijd komt.

§ V. Wanneer de tevoren tijd nadert voor de werkelijke uitdeling van de voorrechten, wordt het zo beschikt, dat de uitverkoren ziel, op aandrang van de rechtvaardigheid en de wet van God, gedagvaard wordt wegens zijn schending van de wet. De beschuldiging wordt op zijn consciëntie aangedrongen; God zit, terwijl het woord Hem door de invloed van de Heilige Geest, die met het woord gepaard gaat, ontdekt, als Rechter. Zijn tegenwoordigheid, majesteit, rechtvaardigheid en heiligheid worden werkelijkheid, en hij staat nu in dit benedenhof voor de rechtbank van God, die daar is opgericht. Hij wordt uitgezet uit zijn loocheningen, pleitredenen, vergoelijken, uitvluchten of ontwijken, die hij kan bedenken; waarop hij voor dit benedengerechtshof voor God staat, overtuigd van zijn schuld, en met gestopte mond.

§ VI. Indien een vonnis zou worden uitgesproken terwijl de zaken zo staan, moet het onvermijdelijk een vonnis van veroordeling zijn. De beschuldiging is bewezen, de aanklacht is afdoende, alle pleitgronden, die voorgesteld zijn worden terecht afgewezen, ja, van de rol afgevoerd. Maar aangezien de bestemde tijd nu gekomen is, komt de getrouwe Voorspraak, Die niet een van de Zijnen wil verliezen, tussenbeide, Hij verschijnt in het Hogerhuis waar Hij met Zijn eigen bloed is ingegaan, en stelt Zijn eis in ten behoeve van de misdadiger, die hier beneden voor Gods rechtbank wordt aangeklaagd, op deze wijze (hoewel niet in zodanige woorden, of in het geheel niet met woorden, daar vraag ik niet naar): "Deze ellendige misdadiger was de Uwe door schepping, Uw gevangene door zijn rebellie; maar Gij hebt hem Mij gegeven. Ik heb de vloek van de wet, die zijn zonden verdiend hebben, voor hem gedragen, aanschouw Mijn wonden! Ik heb alle zaligmakende zegeningen verworven, zie! daar is Mijn bloed! de prijs van de verlossing. De bestemde tijd is gekomen. Daarom verzoek Ik, dat hij, met het oog op hetgeen Ik gedaan en geleden heb, wordt vrijgesproken en dat hem verworven genade wordt geschonken, om hem in staat te stellen zijn eis in te stellen voor de rechtbank, waar hij nu als een persoonlijk overtuigde staat; en eindelijk dat hij daarop ontslagen, aangenomen, en in het rustig bezit gesteld wordt van alle verworven voorrechten". Een ieder, die de rechtzinnige leer erkent, moet bekennen, dat de verschijning van Christus in het heiligdom niet minder te kennen geeft, dan de offerande en voorbedding van Christus, en haar onderlinge betrekking.

Gevolgtrekking. Hoewel de voorbedding van Christus als een gebed wordt voorgesteld nochtans is het geen eigenlijk bidden; maar in zover als het Hemzelf betreft is het een aanspraak of een recht, hoewel het, evenals andere wettige eisen, uit achting voor de

Majesteit van de Rechter in de vorm van een gebed, of wat daaraan gelijkwaardig is, wordt voorgesteld; of liever, het wordt op deze wijze voorgesteld in nederbuiging tot onze bekwaamheid, omdat de wijze waarop de dingen in de hemel worden verricht, tussen de heerlijke Rechter en de Voorspraak ver boven onze bevatting gaan.

§ VII. Dit pleidooi dat boven gehouden is in het belang van de overtuigde zondaar, die beneden voor Gods rechterstoel staat, wordt toegegeven, en de toegeving daarvan, op welke wijze die dan ook geschied is, betekent:

1. Een rekenen van Christus voor de misdadiger, of een erkenning, dat Zijn onderneming betrekking had op deze zondaar, die nu, vervolgd door de wet van God, voor Gods rechterstoel op aarde staat.
2. Een erkenning van de gepastheid, of, beter gezegd, een erkenning, dat vrijspraak rechtens verschuldigd is wegens de gedane voldoening en alle andere voorrechten wegens de betaalde prijs.
3. In overweging van het een en het ander, wordt, als het ware, bevel gegeven, (ik spreek naar onze wijze van bevatting en uitdrukking van hetgeen boven ons bereik is) dat de zondaar betrekkelijk in het bezit gesteld zal worden van die voordelen.

Dit noemt Dr. Owen de vrijspraak in de hemel, voordat men gelooft. Dit is, als het ware, een tweede stap, moment, ogenblik, of, gelijk Witsius spreekt, *articulus* (een gedeelte van het geheel) van de rechtvaardigmaking van de zondaar. Maar daar dit van groot gewicht is om de bovengenoemde moeilijkheden op te helderen, moeten wij het toelichten en bevestigen. Merk op:

1. Hoewel dit, in orde der natuur, enige genade in de ziel voorafgaat, nochtans geschieden deze wedergeboorte, het geloven en de rechtvaardigmaking alle in een en hetzelfde punt des tijds.
2. Hoewel wij naar onze wijze van uitdrukking van de diepten Gods, en tot onze betere bevatting, verplicht zijn over elk van deze als onderscheiden daden te denken en te spreken, nochtans matigen wij ons niet aan om de wijze te bepalen hoe deze dingen geschied zijn en hoe zulk een pleidooi gehouden is, maar het wordt toegestaan, en de toegeving daarvan geeft te kennen wat wij vermeld hebben.
3. Dit is geen nieuw noch zonderling gevoelen. Vele van onze oude godgeleerden zijn verder gegaan in hun uitdrukkingen; maar waar wij voor gepleit hebben, is niet meer dan het natuurlijk gevolg van toegestemde waarheden, die reeds eerder zijn vastgesteld. Dr. Owen, die er ver genoeg van af was met nieuwigheden aan te komen, verklaart dit breedvoerig en verdedigt het tegen Baxter in zijn verhandeling over de dood van Christus, en in het aanhangsel achter *Vindiciae Evangelicae*. Ook Witsius verdedigt het in zijn *Dissertationes Irenicae*.
4. Behalve de bevestiging die eraan gegeven wordt door de voorgaande stellingen en die onvermijdelijk hiertoe leiden, mogen wij er het volgende aan toevoegen:
  - a. Dat dit de orde is, die de Schrift ons toont. (Rom. 8 : 32). Christus is eerst voor ons overgegeven, toen aan ons gegeven, en daarna alle andere dingen met Hem.

- b. De Schrift verklaart dat de schenking van de eerste genade, namelijk het geloof, een daad van rechtvaardigheid is. (2 Petr. 1: 1). Van de heiligen wordt gezegd, dat zij het geloof verkregen hebben door de rechtvaardigheid van God. Maar dit kon niet anders zijn, dan met het oog op het recht, dat door Christus is verkregen, en zoals het voortkomt uit een voorafgaande toelating daarvan ten hunnen behoeve, hetwelk alles is wat ik bedoelde.
- c. Uitdrukkelijk wordt verklaard, dat het "om Christus' wille (Eng. vert. Filipp. 1 : 29) gegeven is te geloven". Nu, dit betekent, dat God in dit te geven aanmerkt wat Christus voor hen heeft gedaan, en dat Hij het daarop uitdeelt, als hetgeen uit aanmerking daarvan rechtens verschuldigd is. En dit is alles wat ik bedoelde.
- d. Waarom wordt de genadegave van het geloof, bij voorbeeld, om Christus' wille, aan Petrus gegeven en niet aan Judas? Is het niet, dat God Christus aanschouwt, als in een andere betrekking staand tot Petrus dan tot Judas? En wat is dit anders dan dat Hij voor de een met Hem rekent en voor de ander niet? Dr. Owen voegt er aan toe, dat dit misschien bedoeld wordt in Rom. 4 : 5, met "die de goddeloze rechtvaardigt". Maar gelijk hij daar niet beslist in is, zal ik het ook niet zijn.

Nochtans zeg ik, dat dit niet de rechtvaardigmaking van de zondaar is, hoewel het er een stap heen is. En wel:

1. Omdat het, tenminste gewoonlijk, in de Schrift niet zo wordt genoemd.
2. Weliswaar is dit een vonnis, dat door God is uitgesproken maar niet in dat hof, waar de zondaar persoonlijk gedagvaard staat. Deze handeling loopt niet ten einde voor de zondaar. Zij gaat in zichzelf niet verder dan, als het ware, om op onze wijze te spreken, een volmacht voor de uitdeling van de genade, om de zondaar de gelegenheid te geven te pleiten, waar hij nu overtuigd staat. De zondaar is nog dezelfde als te voren, zolang dit niet is uitgevoerd, hetwelk op hetzelfde ogenblik geschiedt. Ik erken,

Gevolgtrekking. Dat dit rekenen van Christus voor ons, als het ware, een tweede stap of vooruitgang is tot die volkomen, bedoelde vereniging.

§ VIII. Wanneer deze handeling gebeurd is ten gunste van degene die nu voor de rechterstoel staat, zonder dat hij er iets van weet, vindt de toepassing ogenblikkelijk plaats. De Geest van Christus neemt de ziel in bezit en scheidt een beginsel van genade in haar, en in Gods wijze en stipte voorzienigheid wordt Christus in de belofte voorgesteld, als Die van God verordineerd is tot zaligheid van zondaren, en in het bijzonder als de verzoening. De arme zondaar zelf wordt het door de verlichtende, verlevendigende en levendmakende invloed van dezelfde Geest, op datzelfde ogenblik eens met Christus en neemt Hem aan als zijn gerechtigheid.

Hierop spreekt God, de Rechter, de gedaagde zondaar, die persoonlijk voor Hem staat, onmiddellijk vrij en neemt hem in gunst aan, alleen ter wille van Christus en

Zijn hem toegerekende gerechtigheid; de natuur hiervan wordt zeer gepast rechtvaardigmaking genaamd. Wij behoeven dit niet nader te onderzoeken, want daarover wordt gemeenlijk gehandeld.

Deze rechtvaardigmaking, die gepast zo genoemd wordt, verschilt oneindig van die tevoren gemelde vrijspraak in de hemel. Want:

- (1.) De eerste handeling bereikte de zondaar zelf niet, maar nu is de zondaar persoonlijk vrijgesproken door een handeling van God, die in de consciëntie van de zondaar is afgehandeld. Want,
- (2.) in dit vonnis wordt het pleidooi van de rechtvaardigheid en de wet tegen de zondaar, dat in zijn consciëntie gehouden is, nietig en voor eeuwig ongeldig verklaard; zodat niemand, met Gods machtiging, die beschuldiging tegen de gerechtvaardigde zondaar kan inbrengen tot verstoring van zijn vrede, of tot zijn veroordeling. Ik ontken niet, dat een twistzieke aanklager van de broederen, en met hem zijn aanklagende consciëntie, hiervan misbruik kunnen maken om het arme schepsel te verontrusten. Maar,
- (3.) in en door dit vonnis is een sterkte waarop men aanspraak mag maken, die men met recht mag, en dadelijk behoort aan te grijpen, om daarop te pleiten tot bevrijding van de consciëntie tegen alle beroeringen van deze aard. Dit met het voorgaande maakt duidelijk wat bedoeld wordt met "afgehandeld in de consciëntie".
- (4.) De zondaar heeft hierdoor onmiddellijke toegang tot vrede met God en Zijn gunst; hoewel hij zich somtijds niet zo spoedig kan herstellen uit de verschrikking waarin zijn vorige toestand hem heeft geworpen, dat hij er onmiddellijk gebruik van kan maken.
- (5.) Zoals iedereen kan zien, is deze handeling een daad, die hier op aarde is gebeurd, hoewel door God, onmiddellijk en rechtstreeks betrekking hebbend op de zondaar zelf, die voor God staat, zoals hierboven beschreven; terwijl alle voorafgaande handelingen hem niet persoonlijk bereikten, maar eindigden in Christus, ons Hoofd en onze Voorspraak, ten behoeve van zondaren.

Uit de voorafgaande stellingen blijkt, dat, hoewel de volledige, verborgen vereniging, tussen Christus en de uitverkoren zondaren, door het geloof is, er toch verscheidene soorten van verenigingen daarvóór zijn, die alle gepaard gaan met hun eigen bijzonder nut en invloed.

Er is hier in het minst niet gevaar voor Antinomianisme. De ijverigste tegenstanders van de Antinomianen stemmen allen toe wat ik stel. Dr. Williams in het bijzonder, verklaart alles wat ik bedoel zeer uitdrukkelijk, en onze Godgeleerden zeggen hetzelfde.

1. Christus en zij zijn één in het besluit: waaruit nog geen andere gevolgtrekking is te maken, zegt Witsius, "dan dat zij in de tijd werkelijk zullen worden verenigd".
2. Zij zijn één krachtens verbond, of, zoals anderen het uitdrukken, wettelijk, uit kracht van het verbond der verlossing, waarin Christus is aangesteld tot het Hoofd van de uitverkorenen en tot hunnen plaatsbekledende Borg; wat echter nog geen dadelijke verandering in hun staat veroorzaakt, maar hen laat wat zij tevoren waren, totdat zij in de orde welke in die onderhandeling is

overeengekomen er uit worden gebracht.

3. Zij zijn één in natuur. Christus is de natuur van de kinderen deelachtig geworden, opdat Hij hen, onze nabestaande zijnde, zou kunnen verlossen.
4. Zij zijn wezenlijk één, hoewel aan hun zijde alleen lijdelijk, wanneer de Geest van Christus in Zijn Naam bezit van hen neemt en hen met Christus verenigt. Er zijn twee banden van vereniging: de Geest aan de zijde van Christus, en het geloof aan onze zijde. De vereniging moet aan Zijn zijde beginnen, en dat Hij ons aangrijpt is de oorzaak, dat wij Hem aangrijpen, en dus moet het in orde der natuur voorafgaan. Deze dingen worden niet betwist, en zijn nochtans van groot belang in het punt, dat wij onder handen hebben.

§ XII. Het blijkt ook duidelijk uit hetgeen gezegd is, dat de ontheffing van de zondaar bij trappen vordert, waarvan sommigen aan het geloof voorafgaan. Zo is er die algemene of fundamentele rechtvaardigmaking, zoals Charnock en Witsius het noemen, toen Christus ontheffing kreeg. Deze gaat in tijd de rechtvaardigmaking vooraf. 2. Dan is er die vrijspraak in de hemel, die wij hierboven hebben opgehelderd en bevestigd. Deze gaat niet in tijd, maar alleen in orde der natuur voor het geloof. 3. Verder is er een rechtvaardigmaking, die nauwkeurig en eigenlijk zo genoemd wordt, die onmiddellijk op het geloof volgt.

HOOFDSTUK IV

De beginselen, die hiervóór meer uitgebreid terneergesteld, verklaard en bevestigd zijn, meer in het kort samengevat en in een gezamenlijk overzicht voorgesteld, opdat hun invloed op de oplossing van de bovengenoemde moeilijkheden des te duidelijker moge blijken.

Stelling I. CHRISTUS JEZUS was in het verbond der verlossing tot Plaatsbekleder aangesteld, en gaf Zichzelf om een plaatsbekledend Hoofd, Borg en Middelaar te zijn voor hen, die Hem van de Vader waren gegeven, waardoor Hij zich verplichtte in hun plaats aan de rechtvaardigheid voldoening te geven, en een volkomen verlossing voor hen te verwerven, door de vloek voor hen te dragen en zo alle zaligmakende zegeningen voor hen te kopen.

Stelling II. Onmiddellijk op Zijn vervulling, of Zijn verbintenis, die van gelijke waarde was als de verrichting, vloeide daaruit voor degenen die Hem waren gegeven, een recht voort op alle die zegeningen; dat is, het werd recht bij God, onder voorbehoud van hetgeen ik nu dadelijk zal noemen, een recht op en een bezit van al die dingen te geven, die nu voor hen waren teweeggebracht, door de bovengemelde voldoening, offerande en prijs van de verlossing.

Stelling III. Alle deze dingen waren *sub termino* (zonder omgrenzing) verworven, dat is, om werkelijk aan de betreffende personen te worden uitgedeeld op een tijd en in een orde, als overeengekomen was tussen de Vader en de Zoon, Die de Beramers en de bestuurders waren van deze gehele zaak.

Stelling IV. Onmiddellijk op de verrichting van datgene waartoe Hij Zichzelf verplicht had, werd Christus ontslagen, wat Zijn verplichting betreft, en werkelijk in het bezit gesteld van hetgeen Hem beloofd was. Het recht, dat voor zondaren was verworven, veilig in de hand van de rechtvaardigheid en getrouwheid van God gesteld zijnde, werd Hem als hun Hoofd en Beheerder vrij gegeven hen werkelijk in het bezit te stellen, met recht op het bezit van alles in de overeengekomen tijd en orde.

Stelling V. Wanneer dit tijdstip nadert, wordt de zondaar, door een dagvaarding op verzoek van de beledigde rechtvaardigheid, voor de rechterstoel van God hier beneden gedaagd, waar God hem, door het Woord en de Geest, in Zijn majesteit en heiligheid wordt voorgesteld; en hier, voor God, wordt hij beschuldigd, overtuigd, en zijn mond gestopt.

Stelling VI. De Heere Jezus Christus, Die de waakzame en de getrouwe Voorspraak is, en de toestand van de zondaar ten volle kent, namelijk: " Dat hij nu op aarde voor de rechtbank van God aangeklaagd en daar behoorlijk overtuigd is, en dat hij niet ordelijk kan worden ontslagen, dan op een pleitgrond, die hem wezenlijk en werkelijk aangaat, en dat zijn aandeel daarin bewezen is voor de Rechter in dat hof, waar hij nu persoonlijk gedaagd staat", - daar de gezegende Voorspraak weet, dat dit het geval is,

en dat die bestemde tijd nu gekomen is, brengt Hij Zijn proces ten behoeve van de zondaar voor in het heiligdom, in het hof, voor dezelfde Rechter, waar Hij met Zijn eigen bloed is ingegaan.

Stelling VII. Dit proces wordt toegestaan, Zijn pleidooi ondersteund, en het vonnis daarop uitgesproken, dat niet ten eerste of terstond uitloopt op de ontheffing van de zondaar, maar alleen op hetgeen daartoe voorbereidend is, namelijk: De dadelijke schenking van hetgeen nodig is, om de zondaar een werkelijke en toelaatbare pleitgrond te geven, en om hem in staat te stellen een ordelijke eis op ontheffing in te leveren, waar hij nu aangeklaagd wordt; dat is: het zenden van de Geest om hem te wederbaren en daardoor in staat te stellen Christus, die hem om niet in het Evangelie wordt aangeboden, door het geloof aan te nemen; door welk *verenigd-woorden-met-Christus* Zijn gerechtigheid bepleit en geschonken kan worden. Het toestaan van de pleitzaak van Christus in het Hogerhof noemen wij de vrijspraak in de hemel, zoals wij dat hiervoor verklaard en bevestigd hebben.

Stelling VIII. Hoewel de zondaar, door de ondersteuning van de zaak van Christus in het Hogerhof, niet dadelijk wordt vrijgelaten, nochtans is het voordeel dat dit vonnis, ten behoeve van de zondaar, ten gunste van Christus is uitgesproken:

1. Dat de vloek van de wet niet kan worden aangevoerd tegen de schenking van, en de dadelijke begiftiging met de Geest der genade, of in 't bijzonder het geloof; omdat dit is medegedeeld, dat Christus het op de rol heeft laten inschrijven.
2. Omdat deze dingen geëist zijn en een prijs voor hen betaald is, worden zij dadelijk voor de zondaar verordend, als dingen, die hem nu niet naar recht kunnen worden onthouden, met het oog op het pleidooi, dat nu ter rechter tijd gedaan is.
3. Onmiddellijk hierop voert de Heilige Geest dit uit in de naam van Christus, Hij neemt de arme zondaar in bezit, maakt hem bekwaam om te geloven, en doet hem geloven, door in beginsel en daad het geloof te werken en hierdoor wordt deze verborgen vereniging, die nu door de inkomst van de Geest is begonnen, door de geloofsvereniging met Christus en het gelovig pleiten op Hem, voltooid.

Stelling IX. Terstond hierop rechtvaardigt God de zondaar, door een daad, die haar einde bereikt in zijn consciëntie, of in hem persoonlijk aangemerkt, waardoor hij, bevrijd wordende van alle rechtvaardige vervolging in betrekking tot de nu aangevoerde beschuldiging, in vrijheid gesteld en in gunste wordt aangenomen, en waardoor hem vergund wordt van deze kennis gebruik te maken tegenover alle beschuldigingen. (Rom. 8 : 33, 34).

HOOFDSTUK V

Toepassing van de voorgaande beginselen tot wegneming van de bovengemelde tegenwerpingen en andere dingen, die met hetzelfde doel worden geopperd.

Indien de volledige opruiming tot voldoening van het gemoed niet beoogd was, zouden korte antwoorden zonder zulk een uitbreiding voor de meeste derzelve voldoende zijn geweest; maar de weg nu voorbereid zijnde zullen wij ze rechtstreeks beantwoorden (vergelijk hoofdstuk II, § 1).

Tegenwerping 1. Hoe is het bestaanbaar met de wijsheid en rechtvaardigheid van God Zijn Geest te schenken, Zijn beeld te stempelen op een zondaar die nog onder de vloek is? Want het is duidelijk, dat de zondaar in het oog van God nog als zodanig moet beschouwd worden, zolang hij niet gerechtvaardigd is.

Antwoord:

1. Zij, die van het tegengestelde gevoelen zijn, ten minste dezulken onder hen, die wij voornamelijk op het oog hebben, hebben met dezelfde moeilijkheden te kampen. Aangezien de daad van het rechtvaardigend geloof, dat een gevolg is van bijzondere genade die in de ziel van een zondaar wordt gewerkt *in ordine considerationis, of naturae* (in de orde van onze overweging of de natuur der zaak) aan de rechtvaardigmaking voorafgaat, kan hetzelfde bezwaar zowel omtrent het een als het andere worden ingebracht: Hoe kan God Zijn Geest zenden om het geloof te werken in een zondaar, die nog onder de vloek is?
2. Ook indien ik toestem wat hiervoor gezegd is, wat betreft de eis die door de gezegende Voorspraak is ingesteld, en Gods inwilliging daarvan, is er in het geheel nog geen moeilijkheid aan verbonden zich in te denken, dat God, als Hij Zich bevredigd acht wat de zonden van de misdadiger aangaat, en Hij toelaat dat een prijs der verlossing voor alle zaligmakende zegeningen betaald wordt met het oog op die Voldoening en die prijs, die aangebracht en betaald is, wanneer op het voordeel daarvan ordelijk, ter rechter tijd, aanspraak wordt gemaakt, - dat Hij uitdeelt wat voor het ogenblik noodzakelijk is om hem in het werkelijk recht op volledige en persoonlijke vrijspraak te zetten. Wanneer God hierop deze voorrechten schenkt, beschouwt Hij de zondaar waarlijk als nog zijnd onder de vloek; maar bovendien als iemand voor wie die vloek gedragen werd en aan wie Hij verplicht is, krachtens Zijn overeenkomst met Christus, Die een vloek voor hem gemaakt werd, te schenken wat verworven was tot zijn persoonlijk of volkomen ontslag.

Tegenwerping 2. Men beweert, dat dit in strijd is met die orde, waarheen de natuur zelf van de dingen heenwijst, dat een zondaar die nog onder de vloek is, het beeld van God zou worden ingedrukt, of, dat iemand die met dat beeld begiftigd is, onder de vloek zou zijn. Ten eerste, dan zou de toorn zijn weggenomen, een recht * zou gegeven zijn, en dan nog voorrechten. Dit is de orde, daar de natuur der zaken heenwijst.

Antwoord:

1. Hier zouden enige moeilijkheden zijn, als de zaken zo gedurende enige tijd stonden; maar omdat beide op hetzelfde ogenblik geschieden is het nauwelijks de tijd waard om er over te redetwisten.
2. Toegestaan dat het belachelijk is zich in te beelden, dat iemand die onder de vloek is zonder meer, met het beeld van God zou vereerd worden; toch is het niet ongerijmd, dat een zondaar voor wie voldoening gegeven is en toegestaan is, als bovengemeld, dit verworven voorrecht dus vereerd zou worden, om hem in staat te stellen, op datzelfde ogenblik een eis in te stellen om persoonlijk en ten volle te worden ontslagen. Aangezien het eerste gevolg van de dood van Christus de voldoening van de rechtvaardigheid voor onze zonden is, is volgens onze bevattingsorde der dingen hierdoor voldoende beveiligd, in zover er geen zegen wordt medegedeeld, dan op vooraf gegeven voldoening en betaling van de prijs. Wat de orde betreft, volgens welke de personen met het recht bekleed en in het bezit van de voorrechten gesteld worden, moeten wij erkennen, dat God de beste Beoordelaar is.

Tegenwerping 3. Dit maakt, dat het voorwerp van Gods rechtvaardigende daad niet een goddeloze zondaar is, maareen vernieuwde heilige, in strijd met Rom. 4 : 5. Bijgevolg is het aanbod van vergiffenis aan heiligen en niet aan zondaren, Omdat sommigen hierop sterk aandringen, zullen wij het meer in den brede overwegen.

Antwoord:

1. Het is opmerkelijk, dat in de Schrift niemand rechtvaardig of onrechtvaardig, godzalig of goddeloos wordt genoemd, alleen ter wille van hebbelijke rechtvaardigheid; die benamingen hebben altijd betrekking op daden. Die de rechtvaardigheid doet, die is rechtvaardig. De persoon nu is op het tijdstip van de rechtvaardigmaking iemand wiens vorige daden alle goddeloos zijn geweest en die voor zijn rechtvaardigmaking nooit enige werken van rechtvaardigheid heeft gedaan.
2. Omdat deze uitdrukking hier wordt gebezigd in betrekking tot de rechtvaardigmaking, moet zij in die zin worden genomen die betrekking heeft op de zaak die wij behandelen, en hij moet geacht worden goddeloos te zijn, die geen godzaligheid heeft die de Rechter in het oordeel in aanmerking zou kunnen nemen als een grond van rechtvaardigmaking. In het oog der wet is hij goddeloos, wat hij ook heeft in betrekking tot deze zaak. Hier dan, en in de zin van de wet, is hij goddeloos, want hij heeft geen pleitgrond, maar hij staat overtuigd met gestopte mond.
3. Volgens het voormelde ontwerp kan hij het oog niet vestigen op iets in zichzelf, als op iets, dat hetzij hebbelijk of dadelijk tot zijn rechtvaardigmaking zou kunnen bijdragen.

Want,

1. Hebbelijke genade is niet in zichzelf, maar alleen in haar daden te onderkennen.
2. Er is geen daad van genade, die ook maar een ogenblik het

rechtvaardigmakend geloof voorafgaat.

3. Hij is op datzelfde ogenblik gerechtvaardigd. Waaruit duidelijk blijkt dat hij geen genade in zichzelf kan bespeuren voordat hij gerechtvaardigd is, en zo kan hij er ook geen gewicht op stellen.
4. Hieruit blijkt duidelijk, dat het geloof het uitgaan is van de ziel van een arme, van zijn goddeloosheid overtuigde zondaar, die niets in zichzelf ziet dan zonde en schuld, naar Christus om gerechtigheid, en die ten volle verzekerd is, dat als God met hem in het gericht wilde treden op zijn [eigen] godzaligheid, hij die in het geheel niet heeft: geen werken van rechtvaardigheid die in aanmerking kunnen komen, veel minder een volmaakte gerechtigheid, ja, integendeel, hij is geheel en al schuld, zonde en onreinheid.
5. Ook kan de Rechter, in de rechtvaardigmaking, er geen acht op slaan. Indien Hij volgens hebbelijke heiligheid zou rechten, dan zou dit volgens de regel niet toegelaten kunnen worden, omdat de vernieuwing maar ten dele is. En wat daden betreft, die heeft de zondaar in het geheel niet. Indien dan ook het vonnis met aanmerking daarvan moest worden uit gesproken, dan zou de Rechter er niet van tussen kunnen hem te veroordelen. Hij moet hem volgens de wet goddeloos verklaren, en hem als zodanig veroordelen.
6. Ik mag er aan toevoegen, dat, wanneer gezegd wordt, dat God de goddelozen rechtvaardigt, dit rechtvaardigen niet juist tot een handeling beperkt is. Allen stemmen overeen, dat het de toerekening van Christus en Zijn gerechtigheid insluit, en niet slechts de daad van vrijspraak daarop, hetgeen de klank van het woord schijnt in te sluiten. Neemt het in deze ruimte (want ik kan geen reden zien, waarom wij dat niet zouden mogen doen), en dan is het eerste ogenblik van de toerekening van Christus, zoals wij hiervoor zagen, in orde der natuur, zowel voor het geloof als voor de wedergeboorte, zoals wij hiervoor hebben duidelijk gemaakt; hoewel de formele toerekening en rechtvaardigmaking daaruit voortvloeit.
7. Uit dit alles blijkt duidelijk, dat deze verklaring voor de leraars geen plaats overlaat, om hun mensen niet onduidelijk te kennen te geven, dat zij het niet moeten wagen zich door het geloof tot de gerechtigheid van Christus te begeven, zolang zij niet zulke en zulke hoedanigheden in zichzelf zien, als wedergeboorte, bekering, of dergelijke, hetgeen het gevaar is waarvoor zij, die deze tegenwerping maken, zeer bevreesd schijnen te zijn; waarom sommigen om dat te vermijden uitdrukkingen hebben gebezigd, die maar al te veel aan verkeerde uitlegging onderhevig zijn. De leraar die met de overtuigde zondaar handelt, moet hem niet vertellen dat hij naar binnen moet zien, om te zien of hij wedergeboren is en zich waarlijk bekeert, en dat hij, als hij die niet vindt, geen rechtvaardigmaking moet verwachten, of daarom tot Christus moet gaan. Zulk een onderzoek, voor de rechtvaardigmaking, is nutteloos en dwaas, en het is onmogelijk op die voorwaarden ooit te geloven; maar hij moet met de Apostel (Hand. 16) rechtstreeks aandringen op: "Geloof in de Heere Jezus Christus". Anderzijds behoort de zondaar, evenals de arme stokbewaarder, zonder enig voorafgaand onderzoek naar hoedanigheden in zichzelf, zich

rechtstreeks aan Christus tot rechtvaardigheid vast te klemmen, als iemand, die in zichzelf geheel verloren is, en verstoken van alle goede hoedanigheden die hem kunnen baten. En toch is dit alles zonder afbreuk te doen aan leraars, die tegelijkertijd op bekering, berouw en geloof aandringen, gelijk de voorschriften en voorbeelden van de Schrift dat eisen, en dat zonder het zichzelf of het volk moeilijk te maken, met er over te disputeren of deze in orde der natuur voorafgaan of later volgen, omdat men het daarover eens is, dat zij alle tegelijkertijd zijn. Honderden hebben het Evangelie met gunstige uitslag gepredikt, en nog veel meer hebben het aangenomen, zonder zich ooit met die kwesties in te laten.

Tegenwerping 4. Hoe kan de ziel geestelijk leven deelachtig zijn voor haar vereniging met Christus, de Fontein des levens? Vereniging toch geschiedt door het geloof, waardoor wij tot Christus komen om het leven; maar de beweerde orde maakt deze boodschap onnodig, omdat wij het leven reeds hebben voor de vereniging.

Antwoord:

1. Wij hebben tevoren duidelijk gemaakt dat er verscheiden soorten van vereniging zijn voor de volkomen, verborgen vereniging. Hierin stemmen de rechtzinnige godgeleerden overeen, de ijverigste tegenstanders van het Antinomianisme niet uitgezonderd. Elk van deze verenigingen gaat gepaard met bijzondere voordelige invloeden ten opzichte van de uitverkorenen.
2. Om grondiger te antwoorden: omdat deze lijdelijke vereniging, zoals wij ze hiervoor hebben genoemd, uit de Geest van Christus voortvloeit, moet de inbezitneming en het werken van een levensbeginsel, in orde der natuur, al onze daden voorafgaan. De vereniging moet aan Zijn zijde beginnen. De eerste verenigende daad gaat uit van het levend beginsel. De geest komt in het lichaam en geeft een werkende kracht, en het lichaam hangt de ziel weer aan door leven, dat van de geest is afgeleid. Evenzo geeft Christus, het Hoofd, door Zijn Geest, eerst een werkende kracht aan de dode zondaar, en door het leven dat daaruit voortkomt, aldus levend gemaakt, verenigt hij zich weer met Christus.
3. Hieruit blijkt duidelijk dat hij geen leven heeft, dan ter wille van Christus, en wat van Hem is afgeleid.
4. Hij ontvangt werkelijk geen leven, voordat hij in Hem is geënt en tot Hem komt.
5. De zondaar ontvangt het leven van de rechtvaardigmaking op zijn komen tot Christus. Hij, die wordt vrijgesproken, voornamelijk wanneer hij in zichzelf verdiende te sterven, ontvangt zijn leven, evenals hij, die veroordeeld wordt, het zijne verliest.
6. Door het geloof ontvangen wij het leven van de heiligmaking, en dat in tweeërlei zin:

Ten eerste. Door ons verenigen met Christus en ons komen tot Hem, en het gezicht, dat de ziel dan van Hem krijgt, krijgt het beginsel des levens, dat in de ziel geformeerd is, leven, wordt levend gemaakt en verlevendigd, en worden de genaden in werking gebracht. Voordat dit gezicht is verkregen ligt alles als

het ware dood. Eveneens,

Ten tweede, door de voortgezette geloofsoefening worden de vermeerderingen en dagelijkse toevoer van genade medegedeeld tot voortzetting van het leven van de heiligmaking, evenals het is tussen de wijnstok en de rank, die daarin geënt is. De stronk zendt levendmakende invloeden op naar de ent; de aldus verlevendigde rank hecht zich eerst aan de stronk, en wanneer dan de vereniging volkomen is en alle kanalen van overbrenging geopend zijn, wordt het leven overvloedig uit de wortel opgezonden, waardoor bladeren, bloemen en vruchten, elk op hun plaats en tijd uitschieten.

7. Het leven van de vertroosting is geheel uit het geloof. En dit is het leven van het leven. Er is geen vertroosting dan door het geloof.

8. Het eeuwig leven in het recht en in het bezit, zijn door het geloof.

Dit is genoeg om deze moeilijkheid weg te nemen.

Tegenwerping 5. Doet dit niet het geven van de Geest voorafgaan aan het geloof? En wij ontvangen toch de Geest door het geloof. (Gal. 3 : 14).

Antwoord:

1. De Geest wordt lijdelijk of niet wezenlijk ontvangen om ons op te bouwen tot een gepaste woonstede tot levendige tempels, enz., en wanneer wij aldus toe bereid zijn, wordt Hij dadelijk door het geloof als een inwoner ontvangen, om in ons te wonen, en in ons te werken, naar de gelegenheid vereist.
2. Zij, die de kwestie van de andere kant nemen, moeten toestemmen, dat de Geest gegeven is om het geloof te werken, en vallen zo onder hun eigen betooggrond.

Tegenwerping 6. Leert dit ons niet, dat het hart gereinigd is vóór het geloof, in strijd met Hand. 15 : 9, waar ons gezegd wordt, dat "onze harten gereinigd zijn door het geloof?"

Antwoord

1. Het geloof zelf is, zoals Dr. Owen terecht opmerkt, een voornaam deel van het herstelde beeld van God en zo ook van onze reinheid. Wat de bestrijders hierop antwoorden, kan worden toegepast op de andere delen van hetzelfde [herstelde] beeld [van God].
2. Wat de Geest van God in de vernieuwing begint, wordt trapsgewijze voortgezet door de oefening van het geloof, dat reinigende kracht uit Christus trekt. Dit is de bedoeling van de tekst.

Tegenwerping 7. Wordt dit nieuwe schepsel niet gewonnen door het onsterfelijk zaad van het Woord? Of, worden wij niet "wedergeboren uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwigblijvende Woord van God" (1 Petr. 1 : 28)? Nu, hoe kan dan het Woord enige uitwerking hebben zonder tussenkomst van het geloof? Het doet geen nut dan wanneer het door het geloof wordt aangenomen; daarom moet het geloof aan de nieuwe natuur voorafgaan.

Antwoord

1. Om geen gebruik in ons voordeel te maken van het bijgevoegde zindeel, dat de

zin van het hier vermelde woord vaststelt, vraag ik, of niet, aangezien het geloof uit het gehoor van het woord is (Rom. 10 : 17) en het woord geen uitwerking kan hebben dan door het geloof, het geloof voor het geloof moet zijn? De betooggrond is dezelfde.

2. De duidelijke bedoeling van zulke woorden, als in beide gevallen gebruikt worden en in dergelijke [andere gevallen], is, dat terwijl in de uitdeling van het Evangelie het Woord voorwerpelijk wordt voorgesteld en het verstand het verstaat, de Geest des Heeren, Die het als een werktuig, middel of kanaal van Zijn invloeden gebruikt, het geloof werkt en het nieuwe schepsel baart of formeert.

Een onderzoek naar de natuur van Gods daad van rechtvaardigmaking.

De rechtzinnige godgeleerden zijn het algemeen eens, dat het woord Rechtvaardigmaking, zoals het betrekking heeft op de vrijspraak van een zondaar, in een gerechtelijke of wetszin moet worden verstaan; en dat wij daaronder een gerechtelijke handeling moeten verstaan, waarbij God, als Rechter, op de gerechtigheid van Christus de zondaar vrijspreekt en hem in gunst aanneemt. Aangezien het zeker is, dat de zondaar waarlijk voor Gods rechterstoel gedaagd, en daar door de wet, de consciëntie en de satan beschuldigd wordt, en het niet minder waar is, dat hij op zijn geloven wordt vrijgesproken, het vonnis in zijn voordeel wordt uitgesproken, en hij door God gerechtvaardigd wordt - zo mag dienaangaande met bescheidenheid worden onderzocht, "hoe God het vonnis ten gunste van de zondaar bekend maakt?"

Deze dingen worden niet zichtbaar verricht.

Ook wordt het vonnis niet hoorbaar uitgesproken in de een of andere formulering van woorden die door de aangeklaagde zondaar, veel minder door de omstanders, wordt gehoord. De vraag is dan: "Wat is die daad van God? Of hoe drukt Hij die vrijsprekende daad uit?"

Deze vraag wordt, zover mij tenminste bekend is, zelden en slechts karig door onze godgeleerden aangeroerd. Daarom is, dunkt mij, in de vaststelling daarvan, veel bescheidenheid en matigheid een eerste vereiste. Ik hoop echter, dat, al hebben sommigen hun gevoelens over dit punt te kennen gegeven, het geen vermetelheid zal zijn, het een weinig nader te onderzoeken, als er maar geen pogen is om wijs te zijn boven hetgeen geschreven is, waartegen wij zullen trachten te waken.

Ik bevind [constateer] dat er onder de godgeleerden verschillende opvattingen van deze zaak zijn.

Opvatting 1. Er zijn er, die onderscheid maken tussen rechtvaardigmaking door een uitgesproken vonnis, en rechtvaardigmaking volgens de wet. De zondaar, zeggen zij, wordt onmiddellijk op zijn geloven wettelijk gerechtvaardigd (Rom. 5 : 19), door de wet des Evangelies. En dan wordt hij wederom door een uitgesproken vonnis gerechtvaardigd, wanneer de Rechter, in de oordeelsdag, het vonnis over hem uitspreekt, en hem vrijspreekt overeenkomstig de voornoemde wet. Zo spreekt Mr. Druman zich uitdrukkelijk uit, als hij rechtuit ontkent, dat er enigerlei daad van God is, waardoor Hij iemand in de tijd persoonlijk vrijspreekt. Hij wil van geen andere daad van God weten, dan die welke rectoraal* of wetgevend is in de instelling van de nieuwe wet van de genade.

Ik moet echter bekennen, dat dit gevoelens, hoe dan ook leerstellig als duidelijk en vanzelfsprekend uitgesproken, mij niet bevredigt, en wel om verscheidene redenen:

1. De voorstelling die de Schrift geeft van de staat van een zondaar op het moment, dat hij gerechtvaardigd wordt, schijnt onvermijdelijk de tussenkomst te vereisen van een daad van God, met toepassing van de wet, regel of belofte (u mag dat noemen zoals u wilt, daar twist ik thans niet over) aan de zondaar,

die nu persoonlijk aangevallen, voor de Rechter opgeroepen, beschuldigd en overtuigd wordt. Ik zou niet weten, hoe zo iemand vrij kan komen zonder dat de Rechter in zijn belang tussenbeide komt. Het schijnt ook niet zo gemakkelijk te begrijpen te zijn. Het pleiten van de zondaar zelf op de instelling of op de wet (zal het geschil tussen hem en zijn beschuldigers nooit beëindigen, indien de Rechter zwijgt, evenmin als het dat in dergelijke gevallen onder de mensen doet.

2. In Rom. 8 : 33 wordt uitdrukkelijk gezegd dat rechtvaardigmaking een daad van God is. Zo lezen wij ook dat God de zonde nu, of op een bepaalde tijd, vergeeft en niet tevoren, wat ook niet gemakkelijk met dit gevoelen is overeen te brengen. Ik betwijfel, of de Schrift, wanneer zij zulk een daad van God wil voorstellen, tot dit doel nadrukkelijker bewoordingen zou kunnen gebruiken dan die welke ik gebezigd heb.
3. Dit gevoelen schijnt de rechtvaardigmaking door een uitgesproken vonnis geheel te loochenen. Want wat die algemeen zo genoemde rechtvaardigmaking ten laatsten dage betreft: dat is een zaak, die in elk opzicht verschilt van die waarvan de Schrift spreekt onder de naam van rechtvaardigmaking voor God. De Rechter, de staat van de personen, de grond en het doel van de handelwijze zijn geheel en al verschillend.
4. De Hervormde Kerken schijnen in hun belijdenissen eenparig hierin overeen te stemmen, "dat de rechtvaardigmaking een daad van God is, door de toepassing van het Evangelie, tot dadelijke bevrijding van de zondaar, op zijn geloven en terzelfder tijd." Dit zou waarschijnlijk bij de schrijver niet zwaar wegen, als hij nog leefde, omdat hij geen bezwaar maakt zich niet alleen van de Hervormde Kerk(en?) af te scheiden, maar het ook waagt hen te beschuldigen dat zij niet zeer duidelijk spreken, indien zij zichzelf gelijk blijven. Maar in elk geval zullen mensen met een nuchter verstand het wel van gewicht achten.

Opvatting 2. Er zijn weer anderen, die (behalve die rechtvaardigmaking door de belofte of de wet des Evangelies te stellen, waardoor er voor gezorgd is, dat de gelovige gerechtvaardigd zal worden), wèl een andere daad van God willen toestemmen, op het moment van het geloven, namelijk: een inblijvende daad, dat is: dat God de gelovige in Zijn Eigen gemoed vrijspreekt. Zoo schrijft Mr. Ferguson in zijn sierlijke verhandeling over *de rechtvaardigmaking*.

Maar ik kan ook niet zeggen, dat dit mij ten volle voldoet.

Want,

1. De inblijvende daden van God zijn alle eeuwig, ook zijn zij niet onderscheiden van God Zelf, gelijk onze godgeleerden over het algemeen toestemmen; maar deze daad van rechtvaardigmaking geschiedt op de tijd van het geloven en niet tevoren, en wordt uitgewerkt buiten hem; zij eindigt in de zondaar en maakt een betrekkelijke [relationele, relatieve?] verandering.
2. Een inblijvende daad beantwoordt niet aan het doel van de rechtvaardigmaking noch aan hetgeen de Schrift er van getuigt, dat zij eindigt

in de consciëntie en de zondaar vrij stelt van elke rechtvaardige aanklacht of beschuldiging, op de gronden waarop hij tevoren aangeklaagd en vervolgd werd.

Opvatting 3. Weer anderen schijnen van gedachte te zijn dat deze daad van God van het rechtvaardigen van een zondaar bestaat in, of liever is, Zijn krachtige toepassing van het woord van de belofte, onmiddellijk op het eerste geloven van de zondaar, of op zijn aannemen van de Heere Jezus.

Om dit te bevestigen kunnen verscheidene dingen worden aangevoerd, die niet zonder enige steun van het Woord zijn, als:

1. Deze daad van God is ontwijfelbaar een daad van Genade.
2. Het woord van de belofte is het kanaal of middel waardoor alle genade van het verbond, van welke soort ook, tot ons wordt overgebracht.
3. Het is niet de loutere letter van de belofte, maar het is de belofte zoals die door de Geest Gods wordt gebruikt, Wiens werk het is om de zaligmakende zegeningen, waardoor deze overbrenging wordt bewerkstelligd, toe te passen; hetzij de genade of het voorrecht in zijn eigen natuur waar, of een werk van genade is dat in de ziel van de zondaar is gewrocht; of alleen betrekkelijk, zoals de vrijspraak en de verandering, die daardoor [nl. door de vrijspraak] wordt teweeggebracht, ontwijfelbaar zijn.

De mening is duidelijk en kort gezegd deze: de Geest van God brengt door de belofte van inhangende genade, inhangende en wezenlijke gevolgen voort, zoals heilige gesteldheden, heilige genegenheden, enz.

Dezelfde Geest bewerkstelligt door de beloften van betrekkelijke genade en de toepassing daarvan op de ziel, een betrekkelijke verandering, of brengt gevolgen voort, die ik, (alleen om ze bij wijze van tegenstelling te onderscheiden van ware en inhangende), zedelijke of betrekkelijke mag noemen, zoals: vrijspraak van de verdoemenis; recht op de gunst van God; de voorrechten van de kinderen.

4. Zij die rechtzinnig zijn, zijn het daarin eens, dat er bij het eerste geloven een klare ontdekking van Christus Jezus is, zoals Hij in het Woord wordt voorgesteld door de Geest des Heeren, waardoor de van zonde overtuigde ziel krachtig besluit zich met Hem als de enige weg van ontkoming te verenigen. Deze daad van de ziel wordt nu over het algemeen voor de rechtvaardigmakende daad van het geloof gehouden.
5. Het moet ook toegestemd worden dat er, terzelfder tijd of onmiddellijk hierop, enige ontdekking volgt van de zekerheid en veiligheid van de eeuwige belangen van de ziel in het vasthouden aan deze wet. Dat er enige zodanige bevatting is, blijkt duidelijk uit deze ene zaak. De kleinmoedigste ziel kan er, van het eerste ogenblik af van haar geloven, in haar slechtste toestand, niet over denken haar deel aan deze weg op enigerlei voorwaarden los te laten. Dit is niet anders te verklaren dan dat er, te midden van al haar schuddingen, enig vertrouwen, enige verwachting of hoop van zaligheid in deze weg is.
6. De grond van deze hoop, dit vertrouwen of die verwachting is zekerlijk, dat de belofte van God bij de eerste vereniging van de ziel met Christus door de Geest

Gods is opgehelderd of toegepast. Ik houd deze daad van God, waardoor de belofte aan de gelovige als een grond van vertrouwen wordt toegepast en die altijd enigermate van ondersteuning of verlichting geeft, zoals hiervoor werd aangemerkt, voor de rechtvaardigmakende daad Gods.

Als ik het hierbij zou laten, zou hetgeen gezegd is te duister en verward voorkomen, en het zou velen ongenoegzaam zijn om een recht begrip over het gevoelen te geven; veel minder zou het in staat zijn het gemoed te bevredigen wat de waarheid daarvan betreft, of tegenwerpingen beantwoorden. Ik zal daarom trachten helder en duidelijk uiteen te zetten wat mijne gedachten zijn, die hoofdzakelijk met dit gevoelen overeenstemmen, dat maar duister is voorgesteld, omdat het bijeenvergaderd is uit duistere toespelingen in geschriften en gesprekken.

Algemene opmerkingen terneergesteld om de weg te effenen tot oplossing van dit geschilpunt.

Om tot een duidelijke bevassing van deze zaak te komen, moet zorgvuldig op de volgende opmerkingen gelet worden.

- I. Het geloof in de Heere Jezus heeft een bijzondere invloed, van welke aard dan ook, in onze rechtvaardigmaking voor God. Het gedurig gebruik van die uitdrukkingen, dat wij "uit het geloof" of "door het geloof" gerechtvaardigd zijn, terwijl dergelijke uitdrukkingen in deze zaak niet gebruikt worden met betrekking tot enige andere genadegave of plicht, bewijzen duidelijk hetgeen beweerd is.
- II. Het *onderwerp* van dit rechtvaardigmakend geloof is een zondaar die voor de rechterstoel van God gedagvaard is en daar staat, overtuigd van schuld, in zichzelf verstoken van alles waarmee hij zich zou kunnen verdedigen; in één woord: wiens mond voor God gestopt is. Geen ander is onmiddellijk vatbaar voor dit geloof.
- III. Het *Voorwerp* van dit geloof is de Heere Jezus Christus Zelf, als Die van God daartoe verordineerd is, in Zijn middelaarswerk tot herstelling en zaligheid van verloren zondaren, en als daartoe voorgesteld in de belofte van het Evangelie. Hij, die dit ten volle bevestigd en verklaard wil zien, raadplege de oordeelkundige Owen in zijn "Verhandeling over de rechtvaardigmaking", hoofdstuk 1, 2 en 8.
- IV. De geloofsdaden die in betrekking tot dit voorwerp vereist worden, en onder de algemene naam van *in-Hem-geloven* begrepen zijn, zijn verschillende.
  1. Er is een *toestemming* aan de waarheden aangaande Christus, Zijn natuur, Zijn Persoon en ambten, namelijk: Dat Hij is God geopenbaard in het vlees; dat Hij is de Persoon, Die God heeft uitverkoren in Zijn ontferming over zondaren en Die Hij in de wereld heeft gezonden om hen te herstellen; dat Hij de enige Middelaar is tussen God en de zondaren, "Die machtig is volkomen zalig te maken allen, die door Hem tot God gaan, enz." Het onderwerp van deze toestemming is de "openbaring van deze waarheden in het woord van de belofte".

2. Dan is er de *aannemende* daad van het geloof, waardoor wij Christus aannemen of ontvangen (Joh. 1 :12), waaromtrent wij onderscheidenlijk* drie dingen moeten opmerken:

Ten eerste. Omdat dit aannemen van Christus niet mogelijk is in de natuurlijke of gewone zin van het woord, zoals het van toepassing is op uiterlijke dingen die met de hand worden aangenomen, enz., is het duidelijk dat het in een zedelijke* zin moet genomen worden. Aldus genomen verwijst het naar twee dingen, of twee daden.

1. Het veronderstelt een daad van het *verstand* of het oordeel, dat *goedkeurt* dat Christus gepast is voor het doel waartoe Hij wordt voorgesteld.
2. Het geeft formeel en rechtstreeks te kennen, dat de *wil* in Hem berust, zich met Hem verenigt, en als zodanig een welbehagen in Hem heeft. Het verstand dat alles in Hem ziet wat begeerd kan worden met betrekking tot de toestand waarin de zondaar nu is, verenigt zich met Hem, en is verzekerd, dat Hij een zodanige is als de zondaar nodig heeft.

Ten tweede. Beschouwen wij deze goedkeuring [nl. van het verstand] meer ten volle, zoals die in de praktijk wordt toegepast, dan bevat zij verschillende dingen, zoals:

1. Een afzien van alle andere middelen die zich voordoen als van enig nut te zijn tot hetzelfde doeleinde, en die in strijd zijn of mededingen met Christus zoals Hij wordt voorgesteld.
2. De ziel oordeelt dat Christus, en Hij alleen, enig en in alle opzichten geschikt en aangewezen is voor dat werk, en dit gaat gepaard met een ingenomenheid met Hem en een hartelijke lust in Hem, als zodanig.
3. Een berusting of rust van het gemoed in deze toestemming, zodanig dat de ziel aan het einde gekomen is, of op een punt gekomen is dat zij niet meer naar een andere weg kan uitzien, en dat zij [ziet, dat], als zij Hem maar heeft, behouden is.

Ten derde. Men moet er op letten, dat het voorwerp van deze daad van goedkeuring eigenlijk de goedheid, gepastheid en uitnemendheid van Christus is, als het Middel van herstelling van verloren zondaren.

Nu, tot zover over de tweede daad van het geloof.

3. Er is in het geloof, of er volgt op de voorgaande geloofsdaden nog een andere [geloofsdaad], namelijk die, welke gewoonlijk de *vertrouwende* daad, of *het vertrouwen* wordt genoemd; dat is: dat de ziel zich, in verwachting en vertrouwen van hulp door Christus, op Hem werpt.

Dit kan op tweeërlei wijze verstaan worden:

1. meer algemeen: dat de ziel, als bovengemeld, de ijdelheid van andere wegen en de veiligheid van deze weg ziet en nergens anders enige verwachting meer op durft bouwen, maar hiernaar uitziet als de enige deur waardoor hulp kan inkomen;
2. meer in het bijzonder: als een stil vertrouwen, dat zij in het bijzonder [d.w.z. de ziel zelf] in deze weg, dat is door Jezus Christus, zalig zal worden.

Indien alleen het eerste wordt bedoeld, dan verschilt het niet veel van die voornoemde berusting of rust van het gemoed; wordt de laatste bedoeld, te weten, een stil vertrouwen, dat wij geholpen zullen worden (hetzij het zwakker of krachtiger is), dan is het inderdaad, waar de twee andere voorafgaan, een duidelijke geloofsdaad.

Wat deze laatste daad betreft, zal ik slechts één zaak opmerken, namelijk deze, dat de grond ervan de belofte of de verbintenis van de getrouwheid van God is, dat de gelovigen zalig zullen worden, waarbij de belofte door God aan deze zondaar in het bijzonder wordt toegepast, en deze toepassing door hem wordt onderscheiden, zodat hij het zich bewust is.

Dit is van groot gewicht tot verduidelijking van het punt, dat wij onder handen hebben, en dat hierna verder zal worden uitgebreid.

- V. Het is een punt van verschil welke van deze drie voormelde daden de rechtvaardigmakende daad van het geloof is: dat is, de daad waarop de rechtvaardigmaking terstond en noodzakelijk volgt, en ten opzichte van welke de Schrift zegt, dat wij door het geloof gerechtvaardigd zijn.
1. De Roomsens, over het algemeen, en enkele van onze godgeleerden, zoals in het bijzonder Camero, stellen het alleen in de toestemming. Ik zal hiervan alleen zeggen dat het in strijd is met wat de Schrift over deze zaak zegt, indien het niet zo verklaard wordt dat het wezenlijk samengaat met de een of andere van de hierna vermelde gevoelens. Wij kunnen echter daarover onze godgeleerden tegen de Roomsens raadplegen.
  - 2a. Anderen stellen het in de vertrouwende daad, en van dezen stellen sommigen het in de vertrouwende daad in meer algemene zin, zoals ik hiervoor heb aangewezen; en zodoende verschillen zij in werkelijkheid slechts in woorden van hen die stellen, dat het de tweede daad is, die rechtvaardig maakt.
  - 2b. Anderen, onder welke velen van onze eerste Hervormers zijn, schijnen, ten minste te stellen, dat de vertrouwende daad, met juistheid zo genaamd [dus in engere zin, zie boven], de rechtvaardigmakende daad van het geloof is, namelijk: Een vertrouwen, overreding of geloof, dat onze zonden vergeven zijn. Maar wat dit aangaat, zal ik alleen zeggen, dat het duidelijk genoeg is, dat het niemands plicht kan zijn dit te geloven, dan op veronderstelling, dat hij reeds tevoren door het geloof gerechtvaardigd is.
  3. Daarom stellen anderen het in de tweede [nl. de aannemende daad] , die dr. Owen aldus beschrijft: "Het is de goedkeuring van het hart van de weg van rechtvaardigmaking en verlossing van zondaren door Jezus Christus, Die in het Evangelie wordt voorgesteld, als voortvloeiende uit de genade, wijsheid, en liefde van God, met berusting daarin wat de voorwaarde daarvan betreft." De berusting die de doctor hier meldt, is niet een berusting wat zijn eigen aandeel betreft, of een overreding van zijn zaligheid in het bijzonder, maar dit moet verstaan worden zoals het hiervoor verklaard is (2.2.3). De bevestiging en verklaring hiervan kan worden gevonden in de plaats waarnaar hiervoor is verwezen, en in de geschriften van onze godgeleerden, beide praktikale en de polemische

geschriften, die algemeen dit gevoelen omhelzen, en met die stem ik overeen.

VI Zodra dan de ziel, door een ontdekking van Christus Jezus, in het licht des Heeren dat tot de ziel wordt overgebracht in en door het Evangelie, tot de goedkeuring van Hem gebracht is, volgt daarop onmiddellijk de rechtvaardigmaking, of die daad van God waardoor zij wordt vrijgesproken. En wat nu deze daad betreft, is de vraag: waarin bestaat die? Of: door welk middel wordt zij uitgedrukt? Hoe spreekt God dit vonnis uit?

VII. Om dit punt volgens de voorgaande beginselen duidelijk te maken, merken wij verder op, dat de vertrouwende daad, of het voormelde vertrouwen, in de een of andere trap, daarmee [nl. met de ontdekking van Christus Jezus] noodzakelijk op hetzelfde tijdstip gepaard gaat, en onmiddellijk op de voorgaande geloofsdaden volgt, hoewel het, zoals wij hiervoor hebben opgemerkt, niet de rechtvaardigmakende daad is, maar in orde der natuur [de daad] die daaruit voortvloeit. Ik bedoel niet dat de gelovige ziel altijd bij haar eerste vereniging met Christus zulk een vaste en volle overtuiging heeft dat haar zonden vergeven zijn, of dat zij in het einde zal zalig worden - zodanig dat zij het vrijmoedig aan anderen durft zeggen en uitspreken, of dit ook met beslistheid voor zichzelf durft staande houden; ook bedoel ik niet dat zij zulk een klaar gezicht van haar genaden heeft, dat zij, als zij terugziet, met vertrouwen op het zien daarvan haar verkiezing, rechtvaardigmaking en zekerheid van zaligheid kan vaststellen. Tot deze twee soorten van overreding, de eerste gebouwd op een terugzien op onze genaden, onder de invloeden van de Geest der genade, waardoor wij in staat worden gesteld ze te onderscheiden, en er ons deel aan Christus uit vast te stellen; de andere gegrond op een woord van belofte, zoals dit: "Zijt goedsmoeds, uw zonden zijn u vergeven", door de Geest van God met kracht toegepast, bepalen de meesten het begrip van verzekering; in hoeverre met recht, zal ik nu niet onderzoeken.

Maar wat ik bedoel, is dat de eerste zaligmakende openbaring van Christus aan een overtuigde zondaar die door de wet, de satan en de consciëntie achtervolgd wordt, de ziel niet alleen doet besluiten zich op de bovenvermelde wijze met Hem te verenigen, maar op [deze openbaring] volgt ook onmiddellijk zulk een verwachting, toevertrouwen en nederig vertrouwen. dat de ziel zich verbindt van nu aan altijd in een weg van plicht de Heere te volgen, zonder te wanhopen aan de zaligmakende uitkomst (ja, niet zonder hemelijke hoop, hoewel deze daarna in tijden van verzoeking op verschillende wijze bewolkt wordt), dat het ter rechter tijd genadig zal aflopen.

Deze overreding en dit nederig vertrouwen zijn wezenlijk persoonlijk, wat de zondaar zelf en zijn zaligheid betreft, al is het dat hij door de vernederende indrukken die hij op dat ogenblik van zichzelf en zijn schuld heeft, en wegens het ontzag voor God dat hem vervult, vreest om dit rechtstreeks en van zichzelf in het bijzonder uit te drukken.

Tot bevestiging hiervan zal ik de volgende dingen slechts aanstippen:

1. Men kan onmogelijk veronderstellen dat wat bij het eerste geloven aan de ziel voor ogen is gesteld, namelijk een ontdekking, in een bovennatuurlijk licht, van

de heerlijkheid van de genade, goedertierenheid en liefde van God tot zondaren in Christus Jezus, een geringere uitwerking zou hebben; voornamelijk als men overweegt wat de omstandigheden van de arme zondaar op dat ogenblik zijn.

2. Wanneer deze ontdekking, zonder welke het voor de ziel onmogelijk is om te geloven, aan de ziel gegeven of gedaan is, kan het niet anders of de ziel moet enigerwijze verlichting ontvangen; want dit is juist het doel van deze ontdekking. Nu, deze overreding, zoals wij die hebben verklaard, is het minste dat in deze zaak verondersteld kan worden. Zonder iets hiervan is de ziel in werkelijkheid nog wat zij tevoren was.
3. De bevinding en de belijdenis van degenen die nauwkeurig hebben nagegaan wat op dat ogenblik in hun ziel is geschied, en voorbeelden uit het Woord bevestigen dit. Ook als arme, ontruste gelovigen, door de kracht der verzoeking en door begripsverwarring, zo'n overreding of vertrouwen ontkennen, toch is het door de vruchten zichtbaar voor anderen dat zij het te allen tijde hebben. Toont niet hun beslist vasthouden aan de plicht, in weerwil van alle ontmoedigen, en hun weigeren om hun aanspraak los te laten, of [hun weigeren van] andere wegen die hun aan de hand gedaan worden om te beproeven, duidelijk dat er zo'n overreding is?
4. Om er niet meer aan toe te voegen: dat onze gewichtigste en ervarendste godgeleerden het wezen van het geloof in de verzekering plaatsen, schijnt te zeggen dat zij in het algemeen overtuigd waren dat dit in ieder geval onafscheidelijk was van de rechtvaardigmaking. En als zij niet meer bedoelden, dan zal het bij het meest nauwgezette onderzoek blijken, dat hun gevoelen onbetwistbaar is.

VIII. Het moet worden toegestemd dat deze ootmoedige overreding, hoop, vertrouwen of verwachting in de gelovigen een geloofsdaad is, en niet een ongegronde vermetelheid; en indien dit zo is, dan moet het enige vaste grondslag hebben. De grondslag van deze vertrouwende daad is zekerlijk het Woord van de belofte, waarbij God Zichzelf verbindt om zondaren in Christus Jezus genadig vergeving te schenken en om hen aan te nemen.

IX. Dit maakt de Schrift op velerlei wijze duidelijk. In de roeping van het Evangelie moet een openbaring van Christus worden toegestemd; een aanbieding of aanbod van Hem, als aller aanneming waardig, moet worden aangenomen; er moet een gebod zijn dat deze aanneming eist en daartoe machtigt; en eindelijk, er moet een belofte van goedertierenheid of verlossing zijn aan degene die aanneemt. Dit laatste is de grond van dit ontwijfelbaar vertrouwen. (Psalm 119 : 74 en Psalm 130 : 7).

X. Toch is het woord van de belofte, volstrekt aangemerkt, op zichzelf zonder de bijzondere toepassing daarvan aan de ziel, niet in staat of genoegzaam om dit vertrouwen uit te halen. De belofte moet komen, niet alleen in woorden, maar in kracht en in de Heilige Geest. (1 Thess.1: 5). "God, die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen" (2 Kor. IV: 6) moet in de ziel schijnen en die blijk van de

getrouwheid van Zijn verbintenis geven, die de ziel alleen kan doen overmogen om er de nadruk op te leggen.

XI. Hieruit blijkt duidelijk dat er een daad van God is, waardoor Hij zijn getrouwheid in de belofte openbaart en met kracht Zijn goedertierenheid voorstelt en toepast, die tot hulp van de zondaar beloofd is, die nu uitziet naar de Heere Jezus en Hem goedkeurt als de enige Weg van aanneming bij God.

Om alle misvatting hieromtrent te voorkomen: wanneer ik zeg, dat God toepast, bedoel ik niet dat God door een volstreekte belofte of krachtige verklaring spreekt: "Uw zonden zijn u vergeven", wat Hij ook bij sommige gelegenheden mag doen; maar ik bedoel dat op hetzelfde ogenblik waarin de arme, bevende, overtuigde zondaar, door een heldere openbaring van de Middelaar, overreed wordt om van alle andere wegen van hulp af te zien, en zijn oog tot Hem te wenden als alleen aller aanneming waardig, en als Iemand Die voor arme zondaren in zo'n toestand alleen geldig kan zijn; ik zeg, daar is op datzelfde ogenblik (hoewel, in orde der natuur, daaruit voortvloeiend):

- (1) Een heldere ontdekking van goedertierenheid waarop de zondaar tevoren op die wijze geen gezicht had.
- (2) Deze goedertierenheid wordt aan de arme zondaar persoonlijk tot zijn hulp voorgesteld; zij wordt hem voor ogen gesteld als gepast voor de toestand waarin hij nu verkeert.
- (3) De belofte en de verbintenis van God komt met kracht tot de ziel: "Gij zult verlost worden", dat is: zaligmakende goedertierenheid of ontferming wordt op dat ogenblik aan de arme bevende zondaar aangeboden.

Nu, hoewel de zondaar, nog niet hersteld uit de verschrikking waarin de ontdekking van zijn ellende vlak daarvoor hem geworpen had, niet altijd dadelijk persoonlijke en toepassende conclusies durft te trekken, toch verwekt deze genadige kennisgeving iets van een nederig vertrouwen, en breekt, tenminste voor die tijd, de kracht van de onderdrukkende en verbijsterende beschuldiging, waaronder hij tot die tijd toe lag.

XII. Deze daad nu van God die hiervoor beschreven is (XI), kan naar mijn mening worden genoemd, en met recht ondersteld worden te zijn: *Zijn rechtvaardigmakende daad, of Zijn daad van vrijspreking*.

Let, om dit een weinig op te helderen, op de navolgende bijzonderheden.

1. Het nauwe verband tussen de dingen die, wat de tijd betreft, alle op hetzelfde ogenblik geschieden, veroorzaakt onvermijdelijk enige moeilijkheid in de bevatting, waarneming en uitdrukking van de verschillende onderscheiden daden, of van God, of van onze verstandelijke vermogens. Deze moeilijkheid wordt nog verhoogd door de verschrikking waarin de zondaar verkeert vóór de openbaring van het Evangelie en het verrassende van de openbaring zelf.
2. Toch is het duidelijk (en de rechtzinnige godgeleerden stemmen daarin overeen, - wat anderen betreft, daar laten wij ons nu niet mee in -), dat er in het begin zulke onderscheiden geloofsdaden zijn, en dat elk van die haar eigen grondslag

heeft; en tenslotte, dat het de zaligmakende openbaring van Gods goedertierenheid in de belofte, door Jezus Christus, is, die grond geeft voor deze onderscheiden daden.

3. Het is op de meegedeelde gronden duidelijk dat er zo'n daad van God is waardoor ontferming en goedgunstigheid in en door de belofte aan de ziel wordt aangeboden, terwijl zij op de bovengemelde wijze haar oog op de Heere Jezus vestigt. Ik behoef mij niet op te houden om dit verder te bevestigen. Er is, en er kan ook geen genoegzame grond zijn, om het voormelde vertrouwen voort te brengen of te onderhouden, indien dit ontkend wordt.
4. Dat dit een daad van vrijspraak is, blijkt aldus:
  - a. De zondaar staat nu voor Gods rechterstoel op het punt van onder het gewicht van een zware beschuldiging, van alle zijn pleitgronden afgeslagen, ten onder te gaan.
  - b. De ontdekking van het Evangelie op hetzelfde ogenblik die de Heere Jezus aan het gezicht voorstelt, wordt het oog van de ziel geheel daarheen gewend?*
  - c. Terwijl hij hier alleen heen ziet om hulp, verlicht God de ziel met een lieflijke openbaring van Zijn goedertierenheid voor zondaren, door Jezus Christus, in de belofte.
  - d. Deze ontdekking (die op dit ogenblik gedaan wordt aan de zondaar wiens zaak nu behandeld wordt, en die, als het ware, op de lijst van de jury is geplaatst), betekent niet minder dan een bekendmaking van het gevoelen van de Rechter ten opzichte van de zaak die aanhangig is: een Vrijspreking van de beschuldiging, in tegenstelling van veroordeling of een ontdekking en een toepassing van de toorn en de vloek van de consciëntie van de zondaar, die hem onder de omstandigheden, geheel zouden overstelpen.
  - e. Deze daad is genoegzaam tot al de einden en voornemens van een daad van rechtvaardigmaking:

Ten eerste, het stoot de kracht van de beschuldiging af; en in de bevinding wordt het ondervonden dat deze ontdekking altijd wanneer zij er is (al geneest zij niet dadelijk alle toevallige gevolgen van de vorige toestand van de zondaar), toch/ in ieder geval de ziel vrijmaakt van die verbijsterende verschrikking en twijfelmoedigheid waaronder zij tevoren verkeerde.

Ten tweede, het maakt de Heere dierbaar en legt een eeuwige verplichting voor weldadigheid tot God, waarvan het besef de zondaar nooit geheel uit de gedachte gaat, hoewel het soms door sommige gebeurtenissen kan verzwakt worden.

Ten derde, de zondaar heeft van die tijd af en voortaan (al is het weliswaar niet ten allen tijde zodanig dat hij het zelf kan onderscheiden, nochtans wezenlijk en dikwijls zó dat anderen het kunnen onderscheiden), een bevrijding van die nederdrukkende verschrikking Gods waar hij tevoren onder was, en iets, als ik niet zou zeggen van vertrouwen, dan toch [in ieder geval] van weldadige vrijmoedigheid in zijn omgang met God.

Ten vierde, deze daad van God geeft niet alleen recht op vrijheid van alle

rechtvaardige vervolging van die beschuldiging die zo-even in de consciëntie van de zondaar tegen hem werd ingebracht; welke, ik beken het, *ipso jure*, op het ogenblik van het geloven uit de belofte voortkomt; maar bovendien past het verklarenderwijs en in een gerechtelijke weg het recht toe, en geeft de zondaar een grond waarop hij met recht mag en moet aanspraak maken, daarop mag aandringen en er gebruik van maken, tegen alle pogingen van een ieder die zal trachten het oude proces weer opnieuw aanhangig te maken.

Ten vijfde, hierna mag of kan niemand met volmacht of op gezag van God en in Zijn Naam rechtvaardig tegen de zondaar opstaan om zijn leven.

Ten zesde, wanneer de satan, die boosaardige verklager, met Gods verlof, tot wijze einden, twistziek het rechtsgeding verzwakt en de zondaar aanhoudend lastig valt, is er geen nieuw of ander vonnis nodig om hem tot stilzwijgen te brengen en af te slaan: wanneer God Zich verwaardigt in Zijn goedertierenheid de eerste ontdekking te verlevendigen, die als een uittreksel uit het eerste vonnis is, dan wordt de ziel terstond gekalmeerd en de vijand beschaamd.

Tenslotte, onmiddellijk hierop brengt God het tot de ziel over als een verzoend God en dat in het eerst merendeels duidelijk te onderscheiden; of indien het niet duidelijk is, dan vloeit dit eerder voort uit de zwakheid van de zondaar dan uit gebrek aan duidelijkheid.

In één woord, op deze ontdekking verschijnt de Rechter, als het ware, ontdaan van Zijn vreselijke majesteit; er worden geen fronsels meer in Zijn aangezicht gezien, maar een lieflijkheid die steeds gepaard gaat met zulk een majesteit, die terstond weldadige gedachten en eerbied afdwingt; de aangeklaagde wordt niet meer dan tevoren ingekerkerd en opgesloten met de vreselijke verwachting van toorn en hevige grimmigheid; de vervolgers trekken of geheel af en verdwijnen, of, indien de twistzieke tegenpartijder volhoudt, dan is wat de satan of een verkeerd ingelichte consciëntie nu doet, slechts als boosaardige protesten die veroorzaakt zijn door de teleurstelling die zij van de Rechter hebben ondervonden. En, om hier niet meer aan toe te voegen, de arme mens gaat terstond hierna met enige lieflijke vrijmoedigheid zijn weg, en begint met lust zijn werk.

Of, mocht God niet rechtvaardig die geloofsdaad van een ieder van de mensenkinderen geëist hebben, waarop Hij nu Zichzelf vrijwillig verplicht heeft zondaren te rechtvaardigen, al had Hij zo'n belofte niet gedaan?

Indien Hij door een eenvoudige leerstellige openbaring algemeen Christus Jezus en de weg van de zaligheid door Hem had geopenbaard zonder te beloven iemand te zullen rechtvaardigen of enige voorwaarden vast te stellen, maar die geheel in Zichzelf had achtergehouden, was dan niet iedere zondaar verplicht geweest die openbaring goed te vinden, en dit in zijn oordeel goed te keuren, als het enig redmiddel dat voor zijn ziel gepast is, en van alle andere wegen af te zien, om zijn ogen daarheen te wenden, en voor zichzelf vast te stellen: "hier zijn al onze bedenkingen ijdel - hier is het enig

gepaste Redmiddel? Of God Zich ooit zal verwaardigen mij zalig te maken, kan ik niet zeggen. Hij heeft dat voor Zichzelf gehouden. maar als ik ooit zalig word dan is dit de Weg, en daarom zal ik daarheen zien, en laat Hem met mij doen wat Hem behaagt. Hij kan mij rechtvaardig laten liggen, maar ik ben er zeker van, dat het vergeefs is ergens elders heen te gaan. Hier is een veilige weg, en wie weet of Hij mij niet genadig wil zijn".

Dit geeft dunkt mij de werking te kennen van dat geloof, dat rechtvaardigt, of het is die geloofswerkzaamheid, dat het zo is.

Einde